

**Съюзът на лесовъдите
в България
Ви пожелава весела Коледа
и щастлива Нова година!**

Вигора
снимка: Йордан ДАМЯНОВ

Българска

Издание
на Съюза
на лесовъдите
в България

ГОРА

ISSN 1312-7055

Брой 5 (29), год. VI, декември 2010 г., София 1303, ул. "Антим I" №17

www.bulgarian-foresters.info

e-mail: bggora@abv.bg

Можем да се справим успешно с новите предизвикателства

**Уважаеми членове на
Съюза на лесовъдите
в България,
Уважаеми колеги,**

Към края си е още една година - 101-та от създаването на Съюза на лесовъдите в България. Висока е вероятността 2010-та да остане в историята на българското горско стопанство с приемането от Народното събрание и публикуването на новия Закон за горите - десети в най-новата история на България. Демократичното общество, в което живеем, налага да обърнем внимание на факта, че времето за обсъждане и предложения по проекта за новия закон отмина. Страхове и страстите сякаш са повече от неизвестното, което ни очаква, отколкото от трезвата оценка на реалния или потенциалния

риск. Може би защото през последните две десетилетия не успяхме да създадем ред в системата, за да се опазим от политическата партизанщина, от безпринципните политически уволнения и назначения. Не успяхме да извоюваме върховенството на "зелената политика", насочена към умножаване на горското ни богатство. Сега има шанс да не констатираме тези неща за пореден път през следващите години. Настъпва времето за подготовка на подзаконовата нормативна уредба. Бихме могли да се справим успешно с това предизвикателство, ако сме убедени, че искаме да опазим горите за нашите деца, за бъдещите поколения. Това означава да създадем условията, получени от горите, средства да се реинвести-

рат отново в тях за развитие на пътната мрежа, за усъвършенстване на инфраструктурата. Да създадем условия всеки горски служител да осъзнае своята професионална отговорност, да има възможност да работи повече и съответно да получава повече. Това означава да имаме волята и смелостта да се справим с незаконните посегателства върху горското богатство, с корупцията, с другите последици от тежкото време, в което живеем. Освен желание и воля обаче вероятно ще ни е нужно и много търпение, постоянство и такт. Имаме необходимост от прозрачност и откритост в дейността на лесовъдската колегия. Трябва ни и нещо много повече - да се активизира всеки лесовъд,

На стр. 2

За нуждата и рисковете от промяна на горското законодателство

Въпросът днес е доколко успяваме да променим своите професионални умения и да ги съобразим с променящата се околна среда. Защото за нас като лесовъди тази среда е мястото ни за работа. Когато се приемаше сегашният Закон за горите - през 1997 г., пропуснахме тази възможност. Тогава бе приет добър закон, който се облекча на най-доброто законодателство от XX век. За съжаление старите закони бяха добри за условията в обществото и природата през XX в., а ние вече бяхме стъпили в началото на XXI век. И светът, и икономиката, и околната среда се бяха променили и започна осъвременяване на горската нормативна база - по няколко промени в закона за година.

През 2010 г. трябва да бъде приет нов Закон за горите.

Той предвижда кардинални промени във всички области на горското стопанство. Текстовете му съдържат голям брой нововъведения и нови области - от достъпа в горите до въвеждане на плащания за екосистемни услуги. Всичките нови области, които авторите на законопроекта предлагат, са необходими за едно съвременно горско стопанство. Именно големият брой новости и промени ще бъде проблем на този закон. Неслучайно първият български лесовъд - Стоян Брънчев, в увода към своя главен труд "Горите и горското стопанство в България" през 1918 г. пише: "Какво добро за бъдещето на горите обещават всички технически мерки, предприемани да речем и най-ревностно, когато в стопанството липсва трайност и постоянство, липсва следователно

най-елементарно начало, което обуславя успеха на всяко едно дело, и когато всеки камък, зидан в основите на горското дело, се разрушава издъно и именно оттам, отдето следва да се работи за неговото закрепване."

Горчивите думи на Брънчев са породени от честите промени в горското законодателство. В своя труд той посочва, че за трийсет години се приемат 4 закона и множество промени в тях. А горското стопанство има присъщо за целите му консервативно начало и за да се видят резултати от едно нововъведение, то трябва да се прилага достатъчно време. Надявам се, че обсъжданият нов Закон за горите няма да засили скоростта на промени в нормативната база и да ни вкара в трудно спираща се спирала, при която всяка промяна ин-

**СТАНОВИЩЕ
на ръководствата
и Дружествата
на лесовъдите
ветерани от
Благоевградска
и Пазарджишка
област към Съюза
на лесовъдите
в България
за:
Статута на
горското
ведомство
във връзка
с новия
проектозакон
за горите**

На стр. 4

Лесовъдство и горско опитно дело

Всеизвестно е, че мостът между теоретическото и практическото лесовъдство е горското опитно дело. Известно е също така, че лесовъдството е приложна естествена наука, а приложните науки безспорно се основават на теорията, на която, за да се развива и извежда своите доказателства и правила, е нужен практическият опит. С други думи - трябва да има добре поставена и организирана научноизследователска работа.

Години наред в България се изграждаше собствена лесовъдска наука, съобразно нашите географски, климатични и екологични условия и в съответствие с лесовъдската наука във всички напреднали страни.

Какво е направено досега в областта на лесовъдската наука у нас е известно.

Какво е приложението на резултатите от научните изследвания през последните години в горската практика у нас и какво е отражението им в постигнатите успехи в залесяването, стопанисването и опазването на горите също се знае.

У нас има немалко опитни изследователски кадри в областта на горското стопанство. Все още има интерес от страна на млади колеги да се посветят на научна работа, но те трябва да бъдат подкрепени, да имат необходимите условия за изследователска работа, да виждат перспектива пред себе си.

Новото време и новосъздадените условия налагат реорганизация или реформиране на горското ни стопанство, а на лесовъдите е поверено лесовъдството с цялата му отговорност пред обществото за състоянието и бъдещето на нашите гори. Именно на лесовъдите днес предстои да положат нужните усилия да разрешат задачите, които се задават. А това без по-нататъшно развитие на горската наука е немислимо. Но изследователската дейност изисква не само добре подготвени кадри, но и необходимите средства и условия за това. Едва тогава може да започне и процесът за стабилизиране и по-добрата организация на изследователската дейност. Базата, създадена за горско опитно дело, трябва отново и непрестанно да бъде търсена, на научните кадри да се възлагат задачи, да расте интересът на горкостопанската практика към приноса на нашите научни дейци, посветили труда си на горкостопанската наука.

Несъмнено развитието на горското опитно дело е свързано с парични средства, които горското стопанство трябва да осигурява. Сега тези средства не стигат, дори по-правилно е да се каже - няма. Това е констатация, която трябва да се направи с дълбоко огорчение. Нашето горско опитно дело е поставено "на колене". Лесовъдската колегия с право е разтревожена - няма ще бъде допуснато постиженията на нашата лесовъдска наука да останат само един спомен от миналото? Нека не се забравя с какви усилия и ентузиазъм нашите предшественици са учредили горския опитен институт, допринесли толкова много за развитието на горското дело в България.

В горскоизследователската работа има един непрекъснат процес. Трябва да се залагат опити, да се правят научни експерименти и затова не е достатъчно само желание, знания, упоритост. Нужни са и помощ, съпричастност от страна на практическите дейци. Нужни са и парични средства. Има редица заложили опити с дълъг срок на наблюдение и изследване и те трябва да бъдат поддържани безукорно, за да можем да се осланяме на получените резултати. Тук би могло да се привеждат примери какви средства отделят другите страни за горското си опитно дело и че това се прави, защото много добре се знае, че поначало изследователската дейност в горите има дългосрочен характер.

Предстоящата реформа в горското стопанство е неразривно свързана с горското опитно дело, с осигуряване на нормални условия за по-нататъшното развитие на изследователската дейност, за да бъдем сигурни в успеха на започващите промени. А немалко са назрелите проблеми в нашата практика, в организацията, в стопанисването, ползването и опазването на горите. Най-малко ще е обидно за горския отрасъл, ако нашето опитно дело бездейства поради липса на средства. Нима толкова беден е горският отрасъл у нас? Нима толкова нисък е неговият материален потенциал, за да не може да осигури поне част от необходимите средства за по-пълноценна работа на дейците на горската наука? Нека се надяваме на трезво отношение към един толкова важен въпрос за горския отрасъл на България.

На стр. 2

Можем да се справим успешно с новите предизвикателства

От стр. 1

да се активизира дейността в дружествата по места, особено на тези, които обединяват работещите в системата колеги. Трябва да се потърсят и да се открият важните за колегията въпроси, на които своевременно и изпреварващо да се търсят и предлагат решения. Това са въпросите, свързани с новите изисквания на управлението на държавните горски и ловни стопанства в условията на създаването на държавните горски предприятия и провежданата реформа в горското стопанство. Както и въпросите, породени от необходимостта от обучението, квалификацията и преквалификацията на работещите в системата на Изпълнителната агенция по горите и от новите изисквания към работните места на служителите в Министерството на земеделието и храните, експертите в Агенцията и районните дирекции по горите, на горските инспектори, на ръководителите и на работещите в държавните горски предприятия и други. Всичко това трябва да се пречупва през изискванията за сертификация на системите за управление на качеството и на управлението на горите, независи-

За нуждата и рисковете от промяна на горското законодателство

От стр. 1

по-голяма разликата между времеви хоризонти, толкова повече има риск за неуспех на съвместната им работа. Ако периодът на планиране на едно малко предприятие е 1-2 години, а на една корпорация - 10-15, съвместната им работа има голяма вероятност да не доведе до полза за двете страни. Точно толкова риск ще има, когато заедно работят един политик с неговата четиригодишна визия и един лесовъд, който формулира цели пред младото насаждение за след 100 години.

В присъщата за нашата професия дългосрочност на планирането е много по-вероятно да намерим подкрепа от религиозните институции (визирайки вечността като техен времеви хоризонт на планиране) или от университетите и научните звена, които се грижат за състоянието на обществото след 50 години. За съжаление те няма да могат да ни помогнат в процеса на приемане на новия закон и за това ще трябва да работим с политиците. Доколко ще е успешно, ще разберем още в края на тази година. Проектът на новия закон, приет от Министерски съвет, е белязан с компромисите и на политиците, и на икономистите, и на лесовъдите. Той има качествата на добър законопроект, но сега са на ход политиците, които могат да го подобрят, но могат и да го унищожат. Рискът, който поема сегашната горска администрация с подготовката на изцяло нов закон, променящ почти всички връзки между отрасъла и обществото, е голям. Точно толкова голям, колкото и предизвикателствата пред горите и пред държавната собственост в тях. Държавната гора остана най-голямата собственост на държавата, изпреварвайки неколкостранно държавния бюджет, енергетиката и пътищата. И апетитите за превръщането или използването ѝ в частен интерес са големи. Доколко новият закон ще успее да защити общото ѝ

мо от тяхната собственост, в унисон с изискванията за дълготрайното адаптиране на горите в условията на климатични промени, с изискванията за опазване на биологичното и ландшафтното разнообразие. Не на последно място е необходимостта членовете на СЛБ и лесовъдската колегия да бъдат обучени да работят с подрастващите, с обществеността, с представителите на медиите, с органите на публичната администрация, с политиците и политическите партии за формиране на най-важното лоби - лобито в името на Българската гора, на Българската природа и бъдещето на нашите деца и внуци! Това са предизвикателствата на времето, в което живеем, и ни е необходима смелостта и волята на нашите предшественици, както и увереността от опита и столетните традиции, за да се справим успешно!

С настъпването на Новата година приеми моите най-сърдечни пожелания за дълъг живот, здраве, късмет и професионални успехи!

Доц. Иван ПАЛИГОРОВ
председател на СЛБ

ползване и полезност тепърва ще установим.

Повечето страни, заинтересовани от новия закон, изказаха публично своята подкрепа и затяха или скриха страховете си от промените, които носи. Общините и асоциациите на частните собственици на гори го подкрепиха активно. Май само "екологите" и част от браншовите камари се опитаха да артикулират пред обществото своите предложения за подобряване. Това замълчаване и притихване създаде условия за по-комфортно преодоляване на процедурите по приемането на закона, но със сигурност създава и условия за полесно въвеждане на краткосрочни и частнополесни текстове при четенето му в Народното събрание. Защото лобистите работят по-успешно в тиха и извън фокуса на обществото обстановка.

Колегите, които подготвиха законопроекта, със сигурност ще съжаляват за своето участие. Поне в краткосрочен план. Защото ще отнесат много критики за това, което направиха, и за това, което ще се случи, независимо от техните действия и желание. Малко хора обичат кардиналните промени. Важното в случая е да осъзнаем, че светът около нас се промени и горското управление трябва също да се променя с него. Ако искаме изобщо да го има. Истината е, че горското стопанство не можеше успешно да продължи да работи със сегашния закон. Проблемът ще е колко от промените, които залагаме днес, отговарят на сегашните нужди и колко на утрешните предизвикателства. Защото професионалният ни период на планиране е дългосрочен, а законите, които приемат политиците, са кратковечни. И това разминаване е много трудно да бъде успешно преодоляно.

Инж. Тома БЕЛЕВ
директор на ДПП "Витоша"

Устойчивото управление на буковите гори - символ на лесовъдската дейност

Букът като късносукессионен вид се появява сравнително наскоро в нашите гори, но бързо увеличава своето участие и сега заема около 600 000 ха, или 14 % от горите на България. Формира предимно чисти и обширни горски масиви. Неговите биологични качества на сенкоиздръжлив и устойчив вид го превръщат в синоним на прохладата

на ела, смърч, бял бор и други. Как трябва да се реагира на тези и многото други предизвикателства? С тези думи искам да дам отговор на въпросите **защо проблемите на буковите гори трябва да се дискутират и защо е необходимо да се провеждат семинари и съвещания.**

На 16-17 юни 2009 г. в района

на насаждението.

Единодушни са мненията, че изкуствените залесявания, след природни бедствия или неудачна намеса, не дават желаните резултати и затова могат да се извършват само в краен случай. Не трябва да забравяме, че в хода на сукессионното развитие най-напред ще се настанят пионерните видове, букът търпеливо ще изчака своето време и едва тогава ще заеме териториите си.

Лесовъдското търпение трябва да бъде водеща концепция и в районите, където инвазията на бука е силно изразена в иглолистната зона на някои планини у нас. Опитите букът да бъде премахнат чрез изсичане не постигат целта си. Резултатът е издънков бук с по-ниска производителност. В чистите букови гори, производни на смесените, лесовъдската дейност трябва да бъде насочена към трансформация на тези насаждения.

Стремежът ни трябва да бъде към постигане на смесени буково-иглолистни гори, чрез усмело прилагане на изборни сечи.

При посещение на дългосрочни опити в горната граница на разпространението на бука се убедихме, че там, където за успешното възобновяване лимитиращ фактор е топлината, трябва да се стремим към осигуряване на повече светлина във възобновителните пространства.

Прилагането на съвременните лесовъдски системи изисква избягване на схематизма при осъществяване на намеси в буковите гори и поддържане на режим за постоянно опазване на техните екологични и естетически качества.

На съвещанието се препоръча при лесоустройството да се приеме практика на установяване на постоянни граници на подотделите, което ще позволи натрупването на информация за всички извършвани дейности. Планирането на дейностите да се извършва според състоянието на насажденията, а да отпаднат дългосрочното планиране по стопански класове. Да се запазват елементи от дървостоя като загнили, изсъхнали на корен или паднали дървета, които имат важна роля за биоразнообразието.

Необходим елемент от концепцията за стопанисването на буковите гори е създаване на система за перманентно обучение на работниците дървосекачи и инженеро-техническия персонал в съвременните изисквания за стопанисване на буковите гори.

По-голямата част от буковите гори попадат в категорията на гори със защитни функции, рекреационни гори, водолазни зони, гори от "Натура 2000" и други. Лесовъдите, независимо в коя структура работят - научни организации, Изпълнителната агенция по горите, общински структури, МОСВ, частна практика, е необходимо да покажат, че са подготвена колегия, която е в състояние устойчиво да ги управлява и съхранява.

Ст.н.с. д-р Груд ПОПОВ
Институт за гората при БАН

и студена вода. Не случайно 60 % от буковите гори попадат във водолазните зони. Популярен сред нашия народ, той не е имал същата слава сред лесовъдската колегия. Под влиянието на Лисенковското учение букът попада в категорията на видовете, които следва да бъдат подменени с "по-качествени" и "по-продуктивни", което довежда до планови изсичания и залесяване с иглолистни видове.

Добрата възобновителна способност и продължителна жизненост на подраства на бука позволиха извеждането на краткосрочно-постепенни сечи върху големи площи. В резултат на това са подмладените била на Стара планина и другите райони на страната с големи букови масиви. Ние, лесовъдите, все още не можем да се отърсим от насадената ни порочна практика - имали подраст, да се смятаме задължени да премахнем майчиния дървостой, който "пречи" за развитието на младото насаждение. В комерсиално отношение това за някои е изгодна политика, но нека не забравяме, че лесовъдството е изкуството да се балансира между противоположните интереси на бизнеса и обществото.

Сега сме на етап да берем плодот от това, което сме постигнали от досегашната дейност в буковите гори: обширните масиви от млади букови гори, с интензивен прираст по-височина, с голяма гъстота и тънки стъбла, казано накратко - неустойчиви, с намален екологичен потенциал и с грозен ландшафт. За тях не можем да прогнозираме оптимистичен сценарий, а пораженията от снеголоми и ветровали няма да са случайни явления. Ето защо трябва да обърнем внимание на отгледните сечи, доколкото има средства за тях, и да си дадем сметка, когато се извеждат, дали са на висотата на научните и световните постижения? Така също трябва да акцентираме върху начина на извеждане на възобновителните сечи. Във високите планини съществува проблемът с инвазията на бука и реалната възможност той да измести традиционните за райо-

на УОГС "Петрохан" - Бързия, бе проведено Национално съвещание по стопанисване на буковите гори. За да се даде пълна представа за проблемите по стопанисването на тези гори, то бе предшествано от редица регионални съвещания и семинари в Регионалните дирекции по горите в Смолян, Кюстендил, Сливен, Велико Търново, ДГС - Габрово.

В изнесените доклади от Лесотехнически университет, Института за гората към БАН и регионалните дирекции по горите се очерта необходимостта стопанисването на буковите гори да се постави на нова основа, която да отговаря на съвременните изисквания за водене на природосъобразно лесовъдство. **Лесовъдската дейност да бъде насочена към създаване на хетерогенна структура на буковите насаждения.** Ето защо отгледните мероприятия трябва да се насочат към производство на качествена едроразмерна дървесина и подобряване на устойчивостта на насажденията. Подходящ за целта се оказва методът от германската провинция Саарланд. Още от най-млада възраст от склопяването на насажденията се избират т.нар. опции - дърветата с добри качества и жизненост. Отгледните грижи се съсредоточават около тях, така че да се осигуряват качествено стъбло и корона. Принципът е, че короната е онази лаборатория, която превръща неживата природа в жива и осигурява растеж на стъблената маса и кореновата система. Известно е, че дърветата с добре развита коренова система не формират лъжливо ядро, а доброто им физиологично състояние не позволява развитието на гъбни патогени.

Лесовъдски и стопански целесъобразно е тези дървета да се избират точково и отгледните грижи да се съсредоточават върху отделното дърво. Водят се само върхови методи на отглеждане. Стремежът е разстоянието между отгледаните дървета на бъдещето да не е по-малко от 15 м, с оглед да не се получава голяма интензивност на сечта и да се запази устойчивостта

Заседание на Управителния съвет на СЛБ

На 2 декември 2010 г. Управителният съвет на Съюза на лесовъдите в България проведе своето редовно заседание в Аулата на Лесотехническия университет. Заседанието бе открито и ръководено от доц. Иван Палигоров - председател на СЛБ, при следния дневен ред: приемане на отчет за дейността на СЛБ през изминалата година; приемане на решение за свикване на отчетно събрание на СЛБ; организационни въпроси.

По доклада за дейността на СЛБ бяха обсъдени някои основни моменти от работата на Съюза - изпълнението на Мандатната програма и възстановяването на плановостта в работата, както и активността при изготвянето на Закона за горите. Направените от страна на СЛБ предложения бяха приети в Комисията по изготвянето на проекта за нов Закон за горите. По инициатива на СЛБ беше отделено повече време за обсъждане на проектозакона по места и изясняване на редица спорни въпроси. Направената нова страница на Съюза в интернет може вече да се ползва от всички, а в най-скоро време ще бъде и на английски език. Отчетено бе, че на съвместна среща с Румънския горски синдикат "Консилва" е приет протокол за сътрудничество между двата съюза.

Доц. Палигоров информира за представянето на проекта на Световната банка, на което са обсъдени проблемите

на бизнес средата в горите, предстоящата реформа и необходимите средства за това, както и въпросът за прецизиране и пренасочване на персонала в горите в различни райони на страната.

След направените изказвания се открито обсъди няколко важни въпроса. На първо място, необходимостта от повече и навременна информация до Регионалните съвети на СЛБ за провежданото обсъждане на законопроекта за горите. Във връзка със структурната реформа недостатъчно активно е изразено становището на Съюза по закриването на самостоятелното ведомство на горите и включването му в състава на Министерството на земеделието и храните. Основателно бяха поставени и въпросите, свързани с кадровата политика в отрасъла. Близко две трети от директорите на ДГС и ДЛС са сменени досега, но не е ясно професионални или политически са критериите за издигането на новите кандидатури.

Провеждането на структурната реформа след приемането на новия Закон за горите ще бъде изключително важно за състоянието на горския отрасъл. Предстои изготвянето на нови поднормативни документи. Всичко това налага засилване на ролята на СЛБ за по-активно участие на лесовъдската колегия при изпълнение на предстоящите задачи за по-нататъшното подобряване на състоянието на нашите гори. Единно-

душно бе мнението, че предстои да се работи още по-усилено за провеждането на правилната горска политика, за развитието на горската наука, за повишаване на горската екологична култура на населението, за издигане на професионализма и утвърждаване на авторитета и правата на българския лесовъд. Необходимо е повече от всякога да се активизира организационната дейност в дружествата и регионалните съвети. По-често и на широко да се обсъждат проблемите, като се дава повече гласност на проведените дискусии и направените предложения, защото това би било полезно не само за подобряване и укрепване на горското стопанство, но и за повишаване и утвърждаване на социалния статус на колегията.

Прието бе решение Общото събрание на СЛБ да се проведе през първата половина на март 2011 г. в София, при дневен ред: доклад за дейността на Съюза през 2011 г.; приемане на отчет за изпълнение на бюджета на СЛБ през 2010 г. и на бюджета за 2011 г.; организационни въпроси.

Заседанието на Управителния съвет премина при широка активност от страна на членовете на съвета. Направени бяха конструктивни предложения за по-нататъшно подобряване на работата на Съюза на лесовъдите в България.

Инж. Борислав БОЖОВ

Поздравително писмо от зам.-министър доц. Георги Костов

На 10 декември се състоя годишното отчетно събрание на Дружеството на лесовъдите ветерани от Пазарджишкия регион. В работата му взе участие председателят на Съюза на лесовъдите в България доц. Иван Палигоров.

Доц. Георги Костов - зам.-министър на земеделието и храните, изпрати до участниците в събранието поздравително писмо, в което се казва:

Уважаеми г-н Петканин!

Уважаеми лесовъди ветерани!

Като лесовъди ние знаем, че хоризонтите на нашата професия се простират отвъд държавните граници на

страните и чертаят перспектива далеч напред във времето. Ангажираността за опазване на горите днес повече от всякога е наднационална, а бъдещето на горите, към което гледаме, е поне десетилетия, а може би и столетия напред.

Надявам се, че вашият опит в устойчивото стопанисване на горите ще продължи да бъде от полза за бъдещата ни работа. Защото за изграждането на доброто бъдеще опитът от миналото и уроците на историята са особено необходими. С особена сила важи това за процесите, които протичат в

живота на гората, и за нашата споделяна лесовъдска отговорност към съхраняването на природния баланс.

Специално искам да поздравя тези от вас, които имат особен повод, отбелязвайки своите юбилеи. Зад вас е дългогодишната полезна работа за горите и природата на България. Вашият положителен принос ще бъде оценен и запомнен от бъдещите поколения.

На всички сърдечно желая дълги години живот и здраве!

Желая ви също и много енергия за общественополезна дейност в полза на българската гора!

Факултет "Стопанско управление" на ЛТУ уверено тръгва в бъдеще

Честването на петнадесет години от създаването на Факултет "Стопанско управление" събра на 8 и 9 октомври в Аулата на ЛТУ студенти, преподаватели и гости. Сред официалните лица бяха доц. д-р Сергей Игнатов - министър на образованието, младежта и науката, доц. д-р Георги Костов - зам.-министър на земеделието и храните.

В словото си при откриването на тържеството деканът на ФСУ доц. д-р Иван Палигоров се спря на най-важните моменти от създаването и утвърждаването на Факултета. Положителната равностметка сочи, че от над 400 завършили стопански мениджъри в акредитираната специалност "Стопанско управление" 90 % работят по специалността, 39 % са наме-

рили работа в отдели по маркетинг, бизнес администрация, банки, застрахователни компании областни и общински администрации. Специалисти от Факултета намериха работа в Министерството на земеделието и храните и Министерството на околната среда и водите, Изпълнителната агенция по горите и нейните поделения и други държавни ведомства и предприятия. Около 20 % имат собствен или семеен бизнес в сферата на горското стопанство, горскопромишленото производство и туризма. През 2009 г. във ФСУ е акредитирана нова специалност "Алтернативен туризъм" и са приети първите студенти.

Бе отбелязано, че за периода на съществуването на Факултет "Стопанско управ-

ление" са избрани трима професори и двадесет и деветима доценти, от които трима доктори на науките и 27 доктори. Защитени са 10 дисертации за степен "доктор" и 2 за "доктор на науките". Преподавателите на Факултета имат над 200 участия в наши и международни изследователски проекти.

Международната научна конференция "Управление и устойчиво развитие" вече има 12 издания, а броят на участниците надхвърли 1800. На страниците на едноименното списание са публикувани над 1550 научни статии и съобщения.

В приветственото слово на ректора на Лесотехническия университет проф. д.с.н. Нино Нинов бе дадена висока оценка за бързото утвържда-

ване на Факултета по стопанско управление. В поздравленията на официалните гости на тържеството бяха отбелязани успехите на Факултета и бяха отправени най-добри пожелания за бъдещето му развитие, към което той тръгва с уверена крачка.

В УОГС "Т. Аврамов" - Юндола, честването продължи със среща на ръководството на ФСУ с официалните гости по темата "Развитие на образованието и науката в областта на стопанските науки и управлението - състояние, изисквания, предизвикателства". На 9 октомври ръководството организира среща на випускници на Факултета с потенциални работодатели.

Инициатива

На територията на ДГС - Рилски манастир, на 10 метра югоизточно от граничния знак на отдели 168 и 178, на около 900 м н.в. в землището на село Пороминово се намира Мирчов гроб. Така го знае и местното население. И нищо повече. Паметникът е поставен от Рилското реверно лесничество. От табелата на паметника научаваме, че "Тук почина горският стражар Мирчо Сот. Текерски на 32 години, загинал при изпълнение на службата си на 15.12.1945 година".

По случай 65 години от неговата гибел д-р инж. Светозар Михайлов от ГСС - София, инж. Михаил Михайлов от РДГ - Благоевград, и краеведът Димитър Сотиров (отдясно наляво на снимката) почистиха площадката около паметника, възстановиха отчупените детайли и обновиха надписа. Предстои да се засадят дървета наоколо, паметникът да бъде ограден и да се проучи историята на този загинал млад горски стражар.

На среща в Стара Загора бе дискутирана Стратегия "Европа 2020"

На 26 ноември 2010 г. в Дома на НТС в Стара Загора по инициатива на Регионалния съвет на СЛБ и със съдействието на РДГ - Стара Загора, бе проведена среща на Регионалния съвет на СЛБ в Стара Загора с председателя на Съюза на лесовъдите в България доц. д-р Иван Палигоров. На срещата доц. Палигоров представи приетата от Европейската комисия Стратегия "Европа 2020" за излизане от кризата и за подготвяне на икономиката на Европейския съюз за следващото десетилетие. Бяха разисквани възможностите на горското стопанство да допринесе за развитието на т.нар. зелена икономика, създаване на "зелени работни места", за необходимостта от информиране на обществеността за работата на лесовъдите, работата с подрастващите и обществеността.

Бяха дискутирани и много въпроси от приетия на пър-

во четене в Парламента нов Закон за горите. Изразено бе становище, че независимо от откритостта при разработването на проекта на закона с участието на много широк кръг от заинтересовани, проведените много тематични срещи, с дискусии и разговори по отделни елементи на закона, някои от поставените въпроси в мненията на заинтересованите, както и на колегите лесовъди, не са намерили своето решение. Наложи се становището, че някои от тези въпроси могат да са предмет на дискусия, но трябва да се намери решение до внасянето на Закона за горите за второ четене в парламента. Възприе се тезата, че Съюзът на лесовъдите трябва да подпомогне изключително важната работа по подзаконовата нормативна уредба, която ще осигури прилагането на новия закон, както и успешното продължаване на реформата в горското стопанство у нас.

ХУСКВАРНА БЪЛГАРИЯ ЕООД
София 1797, ж.к. „Младост“ - 2, ул. „Андрей Ляпчев“ №72
тел. 975 30 76; 0888 28 17 11, 0888 28 74 62
www.husqvarna.bg; e-mail: info@husqvarna.bg

ХУСКВАРНА поздравява
своите приятели
с Коледните
и Новогодишните
празници!

Юбилеи

Инж. Иван
РОБЕВ
на 90 години

Роден е на 6 юли 1920 г. в Смолян.

Завършва Агрономо-лесовъдния факултет на Софийския университет през 1944 година.

Започва работа като ре-вирен лесничей в с. Славейново, Смолянско през 1947 г.

От 1948 до 1951 г. е референт по опазване на горите в Окръжното управление на горите - Пловдив, а от 1953 до 1962 г. е окръжен началник на горите в Хасково.

След закриване на Окръжното управление на горите е назначен на работа в централното управление на горите, където се пенсионира през 1981 година.

Като окръжен началник успешно ръководи лесокulturната дейност в горските стопанства в период, когато се извършва мащабно залесяване и усилената работа по

борбата с ерозията в Източните Родопи.

В централното горско ведомство инж. Иван Робев работи като директор на направление "Труд, подготовка на кадри и социално развитие" и разработва редица плано-икономически документи, правилници и указания, необходими за горскостопанската дейност в страната, с което допринася за правилното организиране на охраната на труда и повишаване на квалификацията на горскостопанските работници. Свой становища по различни въпроси в областта на горското стопанство и горската икономика инж. Робев изразява на различни конференции у нас и в чужбина.

Съавтор е на две книги по организацията на труда в лесокulturната дейност и в дърводобива.

Инж.
Димитър
КОСТОВ
на 80 години

Роден е на 25 октомври 1930 г. в с. Калища, Пернишка област.

Завършва ВЛТИ през 1956 г. и две последователни години работи в Горските стопанства в Буйновци и Ботевград.

През 1958 г. преминава на работа в ИППГСС "Агрореспект" и в продължение на 16 години е таксатор и старши проектант, а като ръководител на проектантска група изготвя лесоустройствени проекти на Горските стопанства - Юндола, Харманли, Радомир, Белградчик, гара Пирин и други.

През 1974 г. е назначен на работа в Министерството на горите, където остава до пенсионирането си през 1990 година.

Близо 35 години инж. Димитър Костов работи в

системата на горите.

Значителен е неговият принос за усъвършенстване на работата при изготвяне на отчетите на горския фонд. Създава програма за тяхната електронна обработка. Като представител на Министерството на горите и горската промишленост в Междуведомствения съвет по териториално и селищно устройство инж. Костов отговаря за кадастъра на горския фонд. От 1980 г. ръководи сектора по охраната на горите в Дирекцията по горско стопанство и полага немалко усилия в борбата срещу нарушенията в горите.

Автор е на ръководство по охрана на горите и на редица статии по проблемите на опазването на горския фонд от нарушения.

Инж. Асен
ХАЛАЧЕВ
на 80 години

Роден е на 9 август 1930 г. в с. Паталеница, Пазарджишка област.

През 1953 г. завършва висше образование във ВЛТИ и започва работа по разпределение отначало като началник-цех, а след две години като главен инженер в дървообработващото предприятие "Въча" - с. Михалково, Смолянско.

През 1963 г. е назначен за главен инженер на Окръжното управление на горите в Пазарджик, където се доказва като добър специалист и далновиден ръководител.

От 1966 г. в продължение на пет години е директор на един от най-големите дървообработващи заводи "Антон Иванов" в Пещера, където инж. Халачев въвежда модерно и високоефективно механизирани производствени процеси.

Оценявайки неговите трудови качества като ръководител и отличен организатор, Министерството на го-

рите и опазване на природната среда го назначава през 1971 г. за главен директор на Горскостопанския комбинат в Пазарджик.

Тук в продължение на 20 години Асен Халачев успява да създаде отлична организация в работата на Комбината за изграждане на материално-техническата база, за залесяване на над 500 хил. дка нови гори. Голям е неговият принос за правилното и разумно съчетаване на дейностите по стопанисване и ползване на горите. Допринася много за сплотяването на колектива на Комбината, в резултат на което са постигнати значителни успехи в областта на горското стопанство и горската промишленост в Пазарджишкия регион.

За неговата всеотдайна работа в системата на горите инж. Асен Халачев е награждаван с държавни отличия и удостоен със званието "Заслужил лесовъд".

Инж. Стойчо
ЧИМЕВ
на 75 години

Роден е на 27 ноември 1935 г. в с. Бистрица, Благоевградска област.

През 1961 г. завършва ВЛТИ, специалност "Лесоинженерно дело".

Работи последователно като началник на ГТУ и механик в ГС - Смитли.

От 1968 до 1979 г. е главен механик на ГСК - Благоевград, след което до пенсионирането си е заместник главен директор на Комбината.

Повече от 34 години инж. Стойчо Чимев работи в системата на горите по време на изключително интензивен период в дърводобивната дейност в Благоевградския регион. Инж. Чимев влага знания и професионален опит в разработването и внедряването в горскостопанската практика на редица нововъведения и рационализаторски предложения. Участва активно в усвояването на нови технологии в дърводобива, свързани с облекчаването на труда на работниците и увеличаването на производителността в горските стопанства.

Значителен е приносът на инж. Чимев в проектирането и строителството на

горски пътища, изграждането на цехове за максимално оползотворяване на отпадъчната дървесина в сечищата. Ръководи откриването на ремонтни работилници за поддръжане на механизацията, използвана в дърводобива от горските стопанства. Организира провеждането на курсове за повишаване на квалификацията на горските работници.

В продължение на 12 години Стойчо Чимев е председател на Научно-техническото дружество по лесотехника в Благоевград. Инициатор е за изграждането на дружества на лесовъдите ветерани в горските стопанства в района на РДГ - Благоевград, обединени в едно регионално дружество на Съюза на лесовъдите в България, на което инж. Чимев е уважаван дългогодишен председател. Под негово ръководство дружеството води активен организационен живот, провежда дискусии и изразява отношение по редица проблеми в горскостопанската дейност, прави полезни предложения по въпроси на горската политика и изготвянето на нов Закон за горите.

Становище

Статутът на горското ведомство в новия
проектозакон за горите

Дружествата на лесовъдите ветерани от Благоевградска и Пазарджишка област, обединяващи над 160 членове лесовъди, работили в системата на горите след 60-те години на миналия век и участвали активно в най-творческия си период в създаването на зеленото богатство на България, са заслужили основателно участие с мнения и предложения по статута на горското ведомство.

Този период е най-успешният в развитието на горския отрасъл, дължащо се на самостоятелното му управление. Това са годините, когато се създадох материално-техническата база на ведомството и лесовъдските кадри, предадени на горското дело! Нямаше предпоставки за корупция в системата. През последните 20 години се създаде "хранителната среда" за корупция. Жалкото е, че в този негативен процес е участвала и част от лесовъдската колегия. Това създаде несигурност в работата на специалистите, особено след 1997 г., при правителството на Иван Костов. Тогава се ликвидира самостоятелността на горското ведомство, закрит бе фонд "Българска гора", а горските стопанства - лишени от стопанска дейност. При това управление се внедрия фирми, на които безвъзмездно бе предоставена цялата материално-техническа база и специализираната горска техника, цехове, стопански постройки и всичко останало, което беше собственост на горските стопанства. С това се сложи началото на краха на цялата горска дейност, на което ние всички сме свидетели в днешно време. След проведените реформи фирмите фалираха, а иззетата материално-техническа база - държавна собственост, бе ограбена и разпродадена.

Изграденото за повече от 100 години бе разрушено с един замах от извършените реформи през последните двадесет години, за което виновни няма! Такова падение на горското ведомство, на което цялото общество е свидетел, ние лесовъдите ветерани не можем да не осъждаме. Неколкостепените ни обръщения и декларации бяха чути през 2005-та година. Създаде се самостоятелна агенция по горите - ДАГ, без да има "шапка". Горските и ловните стопанства придобиха право на стопанска дейност, възстанови се НФ "Българска гора", лесничествата се преобразуваха в горски стопан-

ства, почувства се по-голяма сигурност в работата на лесовъдската колегия.

За съжаление ДАГ бе закрыта и превърната в изпълнителна държавна агенция към Министерството на земеделието и храните, където липсва наименованието "гора".

В проекта на нов закон, който според нас не е необходим, се предвижда създаването на шест стопански предприятия, подчинени на МЗХ. Ние питаме на кого са нужни те?

Въз основа на казаното по-горе, от името на лесовъдите ветерани, преживели през последните двадесет години така наречените реформи, които се оказаха несполучливи, с най-голяма загриженост стигаме до извода, че не е нужен нов Закон за горите. Дългогодишният ни опит подсказва, че трябва да се запазят районните дирекции по горите и съответните горски и ловни стопанства като самостоятелни стопански единици.

Днес е наложително друго - да се извърши основна и задълбочена проверка на ограбеното имущество на горските и ловните стопанства, което беше безвъзмездно предадено на фирмите. Да се изгради специална комисия, която да провери състоянието на тези фирми и тяхното предназначение. Това ще допринесе за по-голяма икономическа полза за обществото и ще възстанови доверието на лесовъдската колегия към управляващите. Ние, лесовъдите ветерани, сме свидетели на това ограбване и облагодетелстване на някои хора, затова изразяваме нашата готовност да подкрепим такава комисия като граждани, милеещи за справедливост.

На този етап ще бъде полезно да се преразгледа въпросът с изкупуването на частните земи и гори от държавата, които са в рамките на държавния горски фонд. Сега те са една язва и източник на браконьерска сеч и корупция.

Нашият апел има една единствена цел - по-добро бъдеще за българската гора и за хората, които я обичат.

Инж. Стойчо ЧИМЕВ - председател на Дружеството на лесовъдите ветерани - Благоевград

Инж. Георги ПЕТКАНИН - председател на Дружеството на лесовъдите ветерани - Пазарджик

Зам.-министър доц. Костов се среща с представители на Европейския институт по гората

На 30 ноември зам.-министърът на земеделието и храните доц. д-р Георги Костов се среща с представители на Европейския институт по гората - международно научно звено, обединяващо университети и научни институти от 28 страни. Срещата бе организирана от регионалния офис на Европейския институт по гората в Учебно-опитно горско стопанство - Юндола. На срещата, в която участваха представители на 11 страни, бе обсъдена

горската политика, използването на земите и необходимите промени в стопанисването и управлението на горите. Дискутирани бяха и въпроси, свързани с необходимостта от обмен на информация, знания и опит между заинтересованите страни за повишаване на капацитета на специалистите по горско стопанство от страните участници.

Зам.-министър Костов обсъди с председателя на регионалния офис на Евро-

пейския институт по гората Берхард Волфслехнер разработването на общи проекти с европейско финансиране. Българската страна е готова да финансира научни изследвания на национално ниво под егидата на Европейския институт по гората. На срещата бе взето решение за реактивиране на съдържанието на проекта за устойчиво стопанисване на издънковите гори в Югоизточна Европа - екологични, икономически и социални аспекти.

Министър Найденов бе удостоен с почетния знак на "Земеделски колеж"

На 2 декември ректорът на Висшето училище "Земеделски колеж" доц. д-р инж. Димитър Димитров удостои министъра на земеделието и храните д-р Мирослав Найденов с отличното почетно знаме на висшето училище за национални приноси към науката, образованието и биз-

неса, в сградата на МЗХ. От името на Академичния съвет на висшето училище ректорът доц. Димитров поздрави министър Найденов за активната му роля като защитник на интересите на земеделските производители в национален и европейски мащаб, за добрата му

работа като министър, за отварянето на нови пазари и нови политически врати. Министър Найденов заяви, че това е огромно признание както за него, така и за екипа, с който работи, и пожела успех на студентите и преподавателите на висшето училище.

ЮРИДИЧЕСКА КОНСУЛТАЦИЯ

Преди да наложи дисциплинарно наказание работодателят е длъжен да изслуша работника

Отговор: Правото на дисциплинарно наказване принадлежи на директора като субект на дисциплинарната власт. Правилно е, след като е констатирал нарушение на трудовата дисциплина, прекият Ви ръководител да даде рапорт (доклад) до директора, тъй като директорът е овластен да реши дали да наложи дисциплинарно наказание, или не.

При определяне на дисциплинарното наказание обаче директорът не може да действа произволно. Той е длъжен да се съобрази с принципа, върху който е изградена правната уредба на дисциплинарната отговорност, а именно: тежестта на наказанието да съответства на тежестта на нарушението. В чл. 189, ал. 1 от Кодекса на труда (КТ) са посочени три основни критерия, които са израз на посочения принцип. Това са: 1. Тежестта на нарушението. Има се предвид значимостта на неизпълненото задължение от работника по трудовото му правоотношение; 2. Обстоятелствата, при които е извършено нарушението. Това са параметрите на времето и мястото на извършването на нарушението, производствената и служебната обстановка, както и обстоятелства, които са извън рамките на предприятието и на трудовото правоотношение. При определяне на наказанието във Вашия случай за едно закъснение за работа са от значение както състоянието на транспорта (от питането не става ясно как всеки ден се придвижвате на 12 км), така и възможните климатични аномалии (буря, силен дъжд, обилен снеговалеж и т. н.) в момента на придвижване към мястото на работата. Въпросната сутрин на Вашето закъснение е валидно дъжд; 3. Поведението на работника или служителите. Критерият обхваща всички елементи на неговото поведение, които съставят трудовата му характеристика. От съществено значение са обстоятелствата - привлечен ли е бил работникът преди това към дисциплинарна отговорност, за какви нарушения, колко тежки са били те, какво е било поведението му

ВЪПРОС: *Работя като горски надзирател повече от десет години. Охраняваният от мене участък е на 12 км. От една година прекият ми ръководител е нов и непрекъснато ме следи за нарушения. Една сутрин валя силен дъжд и аз отивах на работа два часа по-късно. По средата на пътя старшият лесничей ме видя и направо ми заяви, че ще подаде рапорт до директора за нарушение на трудовата дисциплина. Преди две години имах дисциплинарно наказание „забележка“. Как да обясня, че бях възпрепятстван да отида по-рано на участъка?*

след наказването? При извършване на тази преценка не могат да се вземат предвид предишни негови нарушения, за които не е наказан дисциплинарно, както и дисциплинарните наказания, които са били заличени.

Съгласно чл. 197, ал. 1 от КТ дисциплинарните наказания се заличават с изтичането на една година от налагането им. С изтичането на една година трудов стаж наказанието се заличава по право. Заличаването на дисциплинарното наказание заличава от правния мир самото наказание и последиците от него. Няма значение дали през тази една година работникът или служителът е извършил и дали е бил наказан за друго нарушение. Дисциплинарните нарушения могат да бъдат заличавани от работодателя и преди изтичането на този едногодишен срок, ако работникът или служителът не е извършил други нарушения на трудовата дисциплина (чл. 198, ал. 1 от КТ). Съществен елемент на дисциплинарната процедура, определена в нашето трудово законодателство с чл. 193 от Кодекса на труда, е задължението на работодателя да изслуша или да приеме писмени обяснения от нарушителя и да събере и оцени посочените доказателства. Това задължение на работодателя цели да се съберат доказа-

телства за допълнителна оценка на вече събраните доказателства и директорът по-точно да прецени Вашето лично отношение към извършените нарушения.

Изслушването, съответно писмените обяснения, е единственото средство за защита на подлежащия на наказание, предвидено от законодателя в рамките на процедурата. Без спазване на тази процедура правно е недопустимо привличането към юридическа отговорност. Когато работодателят предварително не е изслушал работника или служителите или не е приел писмените му обяснения, съдът отменя дисциплинарното наказание, без да разглежда спора по същество.

Когато директорът на основание чл. 193 от КТ Ви поиска писмени обяснения или среща, на която да бъде изслушан по посочените в рапорта факти и обстоятелства, Вие следва да се отнесете много сериозно, защото от това как ще обясните нещата от Вашата гледна точка зависи колко ефективно ще използвате това единствено средство за защита. Полезно ще бъде да посочите, че същата сутрин в района е имало силен дъжд, че от предишното наказание са изтекли две години и то по право е заличено, а друго наказание не сте имали, че въпреки закъснението сте си изпълнили трудовите задължения и т.н. Не е добре да се оправдавате и да сочите факти и обстоятелства, които почиват на някакви лични подозрения и взаимоотношения с началника. При условие че Ви бъде наложено дисциплинарно наказание, трябва да потърсите правата си в съда. В зависимост от вида на дисциплинарното наказание трябва да се спазват сроковете, предвидени в чл. 358 от Кодекса на труда.

СПРАВКА: чл.189, ал.1, чл.193, чл.197, ал.1, чл.198, ал.1 и чл. 358 от КТ.

Николина НАНОВА
юрисист при ФСОГСДП

РЕДКОЛЕГИЯ НА ВЕСТНИК "БЪЛГАРСКА ГОРА"

Българска **ГОРА**
JSSN 1312-7055
http://www.bulgarian-foresters.info

Главен редактор - инж. Богдан БОГДАНОВ
Редакционен съвет:
доц. д-р Иван ПАЛИГОРОВ, проф. д-р Никола КОЛЕВ, доц. д-р Милко МИЛЕВ, ст.н.с. д-р Груд ПОПОВ, инж. Борис ГОСПОДИНОВ, инж. Илия СИМЕОНОВ
Редактор - Диана ПЕТРОВА
Предпечатна подготовка - инж. Ваня ИЛИЕВА
Печат - Боб и Ко Принт

КОРЕСПОНДЕНТИ: инж. Иван ГЕОРГИЕВ - Берковица, инж. Георги МАНГУШЕВ - Благоевград, инж. Стоян ТЕРЗИЕВ - Бургас, инж. Игнат ИГНАТОВ - Варна, инж. Борислав ЯНГОЗОВ - Кърджали, инж. Румяна ВЕЛЧЕВА - Ловеч, инж. Никола КАВАРДЖИКОВ - Пловдив, инж. Кирил ТОДОРОВ - Пазарджик, инж. Тодор ТОДОРОВ - Русе, инж. Красимир КАМЕНОВ - Смолян, инж. Румяна ПЕНЕВА - Сливен, инж. Ярослав ЯРОСЛАВОВ - Стара Загора, инж. Иван ГУНЧЕВ - Велико Търново, инж. Илиян МУТАФЧИЙСКИ - Кюстендил, инж. Николай СТОЯНОВ - Шумен, ст.н.с. I ст. Христо ЦАКОВ - Институт за гората, ст.н.с. II ст. Костадин БРОЩИЛОВ - ОСДГ - Бургас. *Всички мнения, изразени в авторски публикации, са лични и не ангажират Редакционния съвет.*

Съюз на лесовъдите в България
Банкова сметка: IBAN BG 90 STSA № 93000010117510, Банков код: 30021040, Банка ДСК - АД, клон 4 София 1000, бул. "Витоша" 15
За връзка със Съюза на лесовъдите в България и лес Съюза на европейските лесовъди
e-mail: bggora@abv.bg
www.european-foresters.info
Телефон на СЛБ: 02 / 981 86 32

IN MEMORIAM

На 27 октомври почина нашият уважаван колега инж. Васил Тилев Иванов.

Роден е на 31 август 1953 г. в Берковица.

През 1978 г. завършва ВЛТИ, специалност "Горско стопанство".

В продължение на 22 години работи като лесничей, зам.-директор и директор на Държавното лесничество в Берковица.

От 2001 г. е началник на Регионалното управление на горите, а след това ди-

ректор и зам.-директор на РДГ - Берковица.

Професионалният път на Васил Иванов не бе лек, но той се доказва като отличен специалист и ръководител. Инж. Иванов беше съпричастен с проблемите на горското стопанство. Благодарение на многостранните си знания и професионалния опит работеше успешно като ръководител на Регионалната дирекция по горите, а лесовъдската колегия ще го помни с неговата човечност, критичност и принципност.

Поклон пред светлата му памет!

На 22 ноември почина проф. Иван Костов Добринов.

Роден е на 2 август 1922 г. в Ловеч.

Завършва лесовъдство в Агрономо-лесовъдния факултет на Софийския университет през

1948 година.

През 1951 г. става асистент в Лесовъдния факултет на новосформираната Селскостопанска академия и започва работа върху най-разпространения у нас вид - белия бор. През 1961 г. защитава дисертация на тема "Проучвания върху някои екологически форми на белия бор".

За доцент е избран през 1963 г., а от 1971 г. е професор по генетика и селекция на дървесните видове във ВЛТИ. Ръководи катедрата "Общо лесовъдство" от 1971 до 1976 г., а от след това - до 1984 г. - новосформираната катедра "Горска ботаника и селекция".

Избиран е за зам.-ректор на ВЛТИ за два мандата (1968-1970 г. и 1979-1983 г.).

Декан на Факултета по горско стопанство е от 1974 до 1979 година.

Работи в структурите на Висшата атестационна комисия като председател на Специализирания научен съвет по горско стопанство и озеленяване (1978-1988 г.).

Проф. Добринов е основоположникът на генетиката и селекцията на горскодървесните видове в България. Той е един от учените, които разработват основите на аналитичната селекция на дървесните видове у нас. Под неговото ръководство е описан полиморфизмът на голям брой от нашите дървесни видове. Той полага основите на организираното горско семеенство производство у нас. По негова инициатива е създадена радиоизотопна лаборатория във ВЛТИ, на която той е първият ръководител.

Богатото научно наследство на проф. Иван Добринов включва 165 самостоятелни и колективни публикации, учебници, ръководства и инструкции и 101 научно-популярни статии в периодичния печат.

Удостояван е с редица високи правителствени награди.

Поклон пред светлата му памет!

Плащания за екосистемните услуги

Основната движеща сила на съвременното общество е нарастващото социално и икономическо благосъстояние. То върви ръка за ръка с увеличеното производство и потребление на стоки и услуги, което допринася за деградацията на заобикалящите ни екосистеми. С други думи, докато просперитетът на населението расте, природните богатства намаляват.

Благополучието се базира на услугите, предоставяни от екосистемите, по множество различни начини. Дърветата, горите, природата като цяло се оценяват главно заради основните стоки, които ни предоставят - храна, дървесина, билки, дивеч. Освен всички тези готови продукти обаче ние ползваме и "услугите от природата", които много често се приемат за даденост, общодостъпни и в неограничено количество - пречистване на въздуха, регулиране на наводненията, смекчаване на климатичните промени и последиците от тях, защита на речните и морските брегове от ерозия, почвообразователните процеси, осигуряване на кръговрата на хранителните вещества, детоксификацията и разпадането на отпадъците, поддържане на биоразнообразието и красивия ландшафт. Това са само част от всички предлагани от природата екологични услуги.

С други думи екосистемните услуги са процесите, чрез които природата произвежда ресурсите, които ние приемаме за даденост. Независимо дали живеем в градовете, или селските райони, екосистемите, които заобикалят човека, осигуряват блага и услуги, с които сме свикнали.

Приемани като гаранции и общодостъпни за обществото, за екологичните услуги липсва официален пазар и традиционно не се оценява тяхната стойност. Като резултат техният жизненоважен принос се подценява от обществото при вземането на общественозначими решения.

Услугите, предоставяни от екосистемите, могат да се определят по различни начини. Оценката на Екосистемите за хилядолетието на ООН класифицира услугите от екосистемите по следния начин:

Поддържащи - това са услугите, необходими за осигуряването на всички други услуги от екосистеми - почвообразуване, фотосинтеза, първично производство, биогени и вода.

Осигуряващи стоки - тук са включени всички продукти, получени от екосистемите - храни, питейна вода, дърва за огрев, генетични ресурси, природни лечебни средства.

Регулиращи - ползите,

получени от регулирането на процесите в екосистемите - качеството на въздуха, водите, ерозията, климата, болес-

на почвите; обезлесяване; прекалена урбанизация.

В частните имоти екологичните функции много често

са устойчиво и природосъобразно стопанисване.

Примери за успешно прилагане на ПЕУ, или

ду екосистемите и услуги-

те. - *Започване от търсенето, а не от предлагането.*

тите и вредителите, природните рискове, опрашване, пречистване на водите.

Културни - нематериалните ползи, които хората получават от екосистемите, като духовно обогатяване, познавателно развитие, отход и естетика.

Екосистемните услуги са фундаментални за живота, поради което много лесно се приемат като даденост и в таква голяма количество, че е трудно да си представим как човешката дейност може да ги унищожи. Твърде често не оценяваме тяхната значимост, докато не започнем да ги губим. Днес екологичните услуги са сериозно застрашени от редица фактори, между които от най-съществено значение е нарастването на дела на вредните човешки дейности, консумацията на глава от населението, ефектът от използваните технологии за производство. Голямо значение има съществуващият дисбаланс между краткосрочните нужди на населението и дългосрочните потребности за неговото благосъстояние в бъдеще. Нарастащите нужди на човечеството водят след себе си увеличена глобална консумация на естествените природни ресурси и значително намаляване на екологичните услуги.

Много от човешките дейности ежедневно разрушават или оказват негативно влияние върху състоянието на екосистемите чрез: прекалена употреба на пестициди, торове и животински отпадъци; замърсяване на земята, водата и въздуха; интродукция на неместни видове; прекомерна експлоатация на рибните запаси; разрушаване на влажните зони; ерозиране

то се унищожават - собственикът (ползвателят) на земята не получава никакви компенсации за услугите, които земята му произвежда, в резултат на което не отчита тяхната стойност при взимането на решенията относно стопанисването на своите земи. В обществените гори, от друга страна, тези функции обикновено се губят поради липса на достатъчно средства за природозащитни мероприятия.

Опазването на екологичните услуги, осигурявани от природните екосистеми, е било сериозна мотивация за създаването на защитените територии. Осъзнаването на проблема, свързан със загубата на функции от горите и на неуспеха на прилаганите в миналото методи за тяхното опазване, е довело до необходимостта от разработването на плащания за екологични услуги (ПЕУ - PES). Този подход е обект на значителен интерес през последните години. Частните инвестиции могат да подпомогнат и компенсират собствените на земя за опазването на околната среда и съхраняването на екологичните услуги, особено на места, където тези екологични услуги са силно нарушени или редуцирани. В някои случаи пазарът и плащанията за екосистемните услуги са средство за устойчивостта на земята за опазването на горите. Плащанията за намаляване на възлеводните емисии, за правилното управление на водосборните басейни, екотуризмът и възможността за осигуряването на други екосистемни услуги могат да допълнят традиционните приходи от горите и по този начин да стимулират

п.нар. пазарноориентирана природозащита, съществува навсякъде по света.

Във Франция например Перие Вител С.А. - един от най-големите производители на бутилирана минерална вода в света, заплаща на собствениците на земи по течението на минералните извори да следват определени стопански практики и да използват по-слабо интензивни животновъдни техники.

Съществуват различни типове пазари и механизми за плащане - обществени плащания и поддържащи дейности, частни договори, данъчни стимули и субсидии, продажба на кредити и права по силата на регулаторната рамка, екоетикети и други. Трудно може да се определи кой е най-подходящият от тях за осъществяването на ПЕУ. Например частният сектор е сред най-важните потребители на екологични услуги, пряко свързани с качеството на водата. Други видове екологични услуги имат значение за други видове индустрии. Туристическата индустрия зависи в голяма степен от наличието на красиви ландшафти, от чиста вода за санитарните възли в хотелите и плувните басейни като източници за генериране на приходи. При разработването на механизмите за ПЕУ е необходимо да се имат предвид следните основни принципи:

- *Ясно определяне на услугите, които се предлагат.* Без разбиране каква специфична услуга предлага определена гора и на кого я предлага, нейното финансиране чрез ПЕУ ще бъде много труден процес.

- *Осъзнаване и разбиране на взаимовръзките меж-*

Когато се започне от търсенето на дадена услуга и на отговор как най-добре да задоволим това търсене, вероятността да се създаде ефективен и устойчив механизъм за екологично плащане е най-голяма. Ако няма търсене, няма и пазар на услуги. Започвайки от предлагането, съществува риск да бъдат разработени механизми, които осигуряват ненужни услуги, на неправилното място или на цена, която потребителят не иска да заплати.

- *Създаване на подходящата институционална структура.* Механизмите за екологични услуги изискват създаването на институционална структура, която да гарантира, че генерираните приходи от ПЕУ ще бъдат инвестирани именно в конкретните територии, които осигуряват екологичните услуги. Частните фирми трябва да бъдат уверени, че средствата, които отделят за екологични плащания, ще бъдат използвани именно за генериране или защита на услугите, които търсят.

- *Създаване на гъвкави механизми.* Механизмите за плащания на екологични услуги трябва да бъдат достатъчно гъвкави, за да могат да отговорят на променящото се търсене и предлагане.

- *Осигуряване на участието на слаборазвити райони.* Механизмите за плащане на екологични услуги притежават голям потенциал за осигуряване на допълнителни приходи в селските райони, а също така и за намаляване на риска чрез диверсификация на приходите и други непряки ползи. Именно поради тази причина е необходимо да бъдат

предприети конкретни усилия, които да гарантират, че бедните райони не са изключени от тези процеси чрез осигуряване на подкрепа при кооперирането на собствениците на земя, достъп до обучения, до капитали за първоначална инвестиция и не на последно място - формирането на самия пазар.

Плащанията за екологични услуги могат да осигурят механизъм за частния сектор да инвестира в защитените територии. С точното определяне на услугите, гъвкавостта на механизмите и избора на подходящите схеми за плащане чрез плащанията за екологични услуги може да се извлече полза от нуждата на частния сектор да защитава територии с жизненоважно значение за биологичното разнообразие, за защита на почвите и качеството на водите. Този подход, основан на собствения интерес на частния сектор, макар и по-трудноосъществим, веднъж успешно реализиран, се доказва като доста по-устойчив в сравнение с обикновената благотворителност.

Екологията ни помага да разберем взаимовръзката и взаимозависимостта между различните компоненти на екосистемите. Въпреки че вече съществува основно разбиране за множеството екосистемни услуги и са създадени основните научни подходи за тяхното определяне, все още има много неща, които предстои да се научат. Размяната, обмяната, търговията с различните екосистемни услуги в една екосистема, значението и ролята на биоразнообразието за поддържането на тези екосистемни услуги, ефектът на дългосрочното и краткосрочното им повлияване от човешките дейности са само част от въпросите, които ще ни осигурят ценна информация за разработването на управленски стратегии, които ще опазят и защитят екосистемите.

Целта на горската служба е да разработи пазарноориентирани механизми, целящи природозащита и многоцелево стопанисване на земите от горския фонд. Оценяването на екосистемните услуги представя възможност за повишаване на общественото съзнание за значението на горските комплекси за човешкото благосъстояние; осигуряване на икономически стимули за частните собственици за устойчиво управление и стопанисване на горите; стимулиране на възстановяването на екологичното равновесие и подкрепа за създаване на партньорства и иновативни инициативи за финансиране на възстановителните дейности.

Д-р инж. Анна ПЕТРАКИЕВА